

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Філологічний факультет
Кафедра української мови імені проф. Івана Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана філологічного факультету

Роман КРОХМАЛЬНИЙ

“31 ” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

освітній рівень	перший (бакалаврський)
галузь знань	03 Гуманітарні науки (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	035 Філологія (шифр і назва спеціальності)
Спеціалізація	035.01 Українська мова та література
освітня програма	Українська мова та література
Факультет	філологічний

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Методика викладання української мови** для здобувачів освіти спеціальності 035.01 Українська мова та література
(назва навчальної дисципліни)

Розробники: Сколоздра-Шепітко О.Р., доцент, кандидат філологічних наук
Костів О.М., доцент, кандидат філологічних наук
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри української мови імені проф. Івана Ковалика

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри (Купчинська З.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«31» серпня 2023 р.

Робочу програму ухвалила Вчена рада філологічного факультету

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

«31» серпня 2023 року Голова (Крохмальний Р.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування пок азників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівне нь	Характеристика навчальної дисципліни <i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів 3	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація 035.01 Українська мова та література Освітня програма Українська мова та література Освітній рівень перший (бакалаврський)	Нормативна
Модулів		
Змістових модулів 3		
		<i>Семестри</i>
Загальна кількість годин – 90		VII
		<i>Лекції</i>
аудиторних - 40		20
самостійної роботи студента - 50		<i>Практичні,</i> 20
		<i>Самостійна робота</i>
		50
		Вид контролю:
		контрольні роботи, індивідуальні завдання, іспит

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 25 %

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни. Опис курсу

Дисципліна “Методика викладання української мови” належить до нормативних навчальних дисциплін циклу професійної і практичної підготовки

зі спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література для освітньої програми “Українська мова та література”. Ця дисципліна викладається в 7 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Курс *«Методика викладання української мови»* – важливий етап у формуванні педагогічної майстерності студента-філолога. Адже одним із головних призначень майбутнього фахівця з української мови та літератури є праця у школі, де філолог-україніст реалізує себе як фахівець у царині мовознавчої науки, передає набуті знання і вміння молодшому поколінню. Опрацювання курсу методики навчання української мови допоможе студентам оволодіти основними знаннями і вміннями, необхідними вчителю-словесникові.

У процесі вивчення курсу студенти знайомляться зі змістом і структурою курсу української мови у середній школі; зі шкільною програмою з української мови; з чинними підручниками для 5 – 11 класів; дидактичними основами навчання мови; традиційними та інноваційними методами і прийомами навчання української мови; уроком як основною формою організації навчально-виховного процесу та його типами; методикою вивчення основних питань шкільного курсу мови (фонетики, лексики, будови слова і словотвору, морфології, синтаксису, культури мовлення); з позакласною роботою з української мови у середній школі.

Навчальний процес передбачає лекції, практичні заняття, самостійну роботу. Підготовка до практичного заняття складається з двох етапів. На першому студент-філолог знайомиться із системою запитань та вивчає основний теоретичний матеріал. Опрацювання наукових відомостей та ознайомлення з методичними засадами, закладеними в працях із лінгводидактики, – важливий етап для формування теоретичного підґрунтя майбутньої професійної діяльності. Робота з рекомендованою літературою вчить виявляти, критично осмислювати та творчо використовувати кращі надбання педагогічного досвіду.

Другий етап – виконання практичних завдань, основне призначення яких навчити свідомо набувати власного досвіду викладання української мови в середніх закладах освіти. На практичному занятті студенти формують навички застосовувати загальні й часткові дидактичні методи та прийоми в навчанні рідної мови, обирати відповідні форми роботи, оцінювати їхню ефективність, що надалі повинно забезпечити розвиток професійної майстерності, удосконалення вмінь реалізувати успішну педагогічну взаємодію під час навчального процесу в закладах середньої освіти. Практичні завдання побудовано на засадах творчого підходу, з урахуванням можливостей залучення здобутих теоретичних знань.

Мета курсу *«Методика викладання української мови»* – підготувати студентів українського відділення філологічного факультету до роботи в закладах середньої освіти в умовах реформування освіти і становлення нової української школи в Україні, ознайомити їх зі змістом і структурою курсу

української мови в середній школі; зі шкільною програмою з української мови; із чинними підручниками для 5–11 класів; дидактичними основами навчання мови; традиційними та інноваційними методами і прийомами навчання української мови; уроком як основною формою організації навчально-виховного процесу та його типами; методикою вивчення основних питань шкільного курсу мови (фонетики, лексики, будови слова і словотвору, морфології, синтаксису, культури мовлення); із позакласною роботою з української мови в середній школі.

Завдання курсу: формувати у студентів уміння реалізовувати дидактичні принципи навчання української мови в середній школі; виробляти вміння вибирати необхідний метод проведення конкретного уроку; вміння реалізовувати відповідні прийоми навчання; використовувати необхідний тип уроку залежно від теми уроку, рівня знань учнів тощо; навчати учнів виокремлювати особливості навчання того чи іншого розділу мовознавчої науки.

Навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних та фахових компетентностей**.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, поважати його культурно-історичні надбання та морально-етичні цінності, сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.

ЗК 3. Здатність критично мислити та бути самокритичним.

ЗК 4. Здатність учитися впродовж життя й опановувати нові знання.

ЗК 5. Здатність до пошуку та аналітичної оцінки інформації з різних джерел.

ЗК 6. Уміння виявляти, формулювати, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність провадити командну та самостійну роботу.

ЗК 11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність застосовувати теоретичні знання на практиці.

ЗК 13. Уміння використовувати інформаційні та комунікаційні технології при вирішенні стандартних завдань професійної діяльності.

ЗК 14. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

ФК 1. Розуміння сутності філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну та структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.

ФК 3. Здатність застосовувати знання з теорії, історії української мови та літератури.

ФК 8. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формах, у різних жанрах, стилях і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань в усіх сферах життя.

ФК 9. Розуміння сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.

ФК 10. Професійні знання й уміння з обраної спеціалізації.

ФК 11. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів, інтерпретації текстів.

ФК 13. Розуміння значення всіх підсистем мови для вироблення вмінь аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати лінгвальні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ФК 14. Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ФК 15. Здатність проводити кваліфіковану комунікативну діяльність у різних вимірах жанрово-стильової диференціації мови.

ФК 16. Здатність здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 17. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мови.

Навчальна дисципліна спрямована на досягнення програмних результатів навчання:

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН 3. Ефективно та результативно працювати з інформацією: добирати необхідний фактаж із різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати його, впорядковувати, класифікувати та систематизувати.

ПРН 4. Організовувати процес навчання й самоосвіти.

ПРН 5. Засвідчувати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.

ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

ПРН 9. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для вирішення різнопланових завдань у професійній діяльності.

ПРН 10. Виділяти галузі філології й окреслювати коло їх основних проблем.

ПРН 11. Знати систему мови.

ПРН 13. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 14. Створювати усні та письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 15. Виокремлювати мовні одиниці та визначати їх взаємодію. Характеризувати лінгвальні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), усно та письмо, у різній жанровостильовій парадигмі та регістрах спілкування, для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ПРН 18. Здійснювати лінгвістичний аналіз різножанрових текстів.

ПРН 19. Окреслювати основні проблеми дисциплін певних галузей філологічної науки, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.

ПРН 20. Демонструвати знання, бути компетентним у предметній сфері обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 21. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, явища, коментувати у відповідному ракурсі тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 22. Планувати та здійснювати дослідження в галузі філології на належному рівні.

У результаті вивчення курсу студент повинен

- **знати:** дидактичні принципи навчання української мови в середній школі; методи і прийоми навчання української мови; типи уроків; види роботи з розвитку зв'язного мовлення; особливості навчання і вивчення різних мовних дисциплін; методика проведення позакласної роботи; норми оцінювання усних відповідей та письмових робіт учнів.
- **вміти:** підготувати конспект уроку; використовувати у навчанні традиційні та інноваційні методи та прийоми; провести урок будь-якого типу; провести диктанти, організувати написання переказів та творів; оцінити усні та письмові види роботи з української мови; проводити позакласну роботу з української мови в середній школі. 3. Програма з методики викладання української мови у середній школі

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Методика викладання української мови як наука і навчальна дисципліна. Основні поняття методики. Документи, які регламентують навчання української мови в середніх закладах освіти.

Тема 1. Методика викладання української мови як наука та навчальна дисципліна. Предмет, об'єкт і завдання методики мови. Різновиди методики. Зв'язок методики мови з іншими дисциплінами. Підходи до навчання української мови в середній школі. Принципи навчання української мови.

Тема 2. Методи і прийоми навчання української мови. Навчальна, виховна, розвивальна та контрольньо-корекційна функції методів. Класифікація методів навчання: метод усного викладу (види викладу – розповідь, пояснення, шкільна лекція), метод бесіди (види бесіди), метод спостереження над мовою, метод роботи з підручником, метод вправ, програмоване навчання, проблемний метод. Інноваційні методи навчання. Інтерактивне навчання. Освітні платформи для онлайн-навчання.

Тема 3. Українська мова як навчальна дисципліна в загальноосвітніх закладах. Документи, які регламентують навчання української мови в середніх закладах освіти (Державний стандарт загальної середньої освіти, базовий навчальний план, типова освітня програма, типовий навчальний план, Програма з української мови для 5-9 та 10-11 класів, Методичні рекомендації щодо викладання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах, календарно-тематичне планування з української мови). Компетентнісний підхід до викладання української мови в школі: характеристика ключових компетенцій, наскрізних та змістових ліній програми. Підручники та посібники з української мови для 5-11 класів.

Змістовий модуль 2. Організація навчального процесу на уроках української мови. Загальні особливості викладання основних розділів мови.

Тема 4. Урок як основна форма навчання. Урок як основна форма організації навчально-виховного процесу. Проблема типології уроків з української мови. Макро- і мікроструктура уроку. Методика проведення уроків з української мови залежно від змісту, теми, мети, етапів навчання тощо. Тип уроку, його оптимальний варіант структури, правильний вибір методів і прийомів, засобів організації пізнавальної діяльності учнів, системи завдань і вправ, що забезпечують добре засвоєння знань, формування умінь і навичок. Спостереження та аналіз уроків з мови. Вибір методів навчання. Типи уроків мови: 1) вивчення нового матеріалу; 2) закріплення вивченого; 3) перевірки й обліку набутих знань; 4) аналіз контрольних робіт; 5) узагальнення та систематизація вивченого; 6) повторення теми, розділу, 7) розвитку зв'язного мовлення. Структура уроку кожного типу. Інноваційні типи уроків.

Тема 5. Методика навчання основних розділів шкільного курсу української мови (фонетики, орфографії, лексикології, фразеології, будови слова та словотвору, морфології, синтаксису, пунктуації, стилістики та риторики).

Тема 6. Різновиди завдань з української мови та особливості їх проведення. Методика написання диктантів, переказів, творів, есе та інших вправ. Освітні платформи для створення різних типів електронних завдань.

Тема 7. Основні типи помилок, робота над їх виправленням. Особливості оцінювання різних типів робіт з української мови.

Змістовий модуль 3. Факультатив з української мови. Позакласна та позашкільна робота вчителя-словесника/

Тема 8. Факультатив з української мови. Мета та завдання факультативних занять. Програми факультативів з української мови.

Тема 9. Позакласна та позашкільна робота з української мови. Мета позакласних занять з української мови: 1) підвищення інтересу учнів до мови як навчальної дисципліни, виховання в них любові до мови та її носіїв, народу; 2) поглиблення знань про мову, її зв'язки з мисленням, почуттям; зміцнення мовних умінь, навичок, здобутих на уроках; 3) загальний мовний розвиток учнів. Значення позакласної роботи з мови. Гурткова робота з мови (організація, планування, методика проведення). Мовний гурток. Види мовних гуртків.

Тема 10. Кабінет української мови у середній школі. Роль кабінету, його обладнання. Зміст і форми роботи. Шляхи та засоби удосконалення кваліфікації вчителя мови в умовах нової української школи.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		л	п	інд.	с р с
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль I. Методика викладання української мови як наука і навчальна дисципліна					
Тема 1. Тема 1. Загальні питання методики. Методика викладання української мови як наука і навчальна дисципліна: предмет, об'єкт, завдання методики, зв'язок методики мови з іншими дисциплінами. Різновиди методики. Дидактичні основи навчання мови. Принципи навчання. Підходи до навчання української мови	6	2	2		2
Тема 2. Методи і прийоми навчання української мови. Навчальна, виховна, розвивальна та контрольна функції методів. Класифікація методів навчання: метод усного викладу (види викладу – розповідь, пояснення, шкільна лекція), метод бесіди (види бесіди), метод спостереження над мовою, метод роботи з	13	4	4		5

підручником, метод вправ, програмове навчання, проблемний метод. Інноваційні методи навчання. Інтерактивне навчання					
Тема 3. Українська мова як навчальна дисципліна в загальноосвітніх закладах. Документи, які регламентують навчання української мови в середніх закладах освіти (Державний стандарт загальної середньої освіти, базовий навчальний план, типова освітня програма, типовий навчальний план, Програма з української мови для 5-9 та 10-11 класів, Методичні рекомендації щодо викладання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах, календарно-тематичне планування з української мови). Компетентнісний підхід до викладання української мови в школі: характеристика ключових компетенцій, наскрізних та змістових ліній програми. Підручники та посібники з української мови для 5-11 класів.	11	2	4		5
Разом – змістовий модуль I	30	8	10		12
Змістовий модуль II. Організація навчального процесу на уроках української мови. Загальні особливості викладання основних розділів мови.					
Тема 4. Урок як основна форма навчання. Урок як основна форма організації навчально-виховного процесу. Проблема типології уроків з української мови. Макро- і мікроструктура уроку. Методика проведення уроків з української мови залежно від змісту, теми, мети, етапів навчання тощо. Тип уроку, його оптимальний варіант структури, правильний вибір методів і прийомів, засобів організації пізнавальної діяльності учнів, системи завдань і вправ, що забезпечують добре засвоєння знань, формування умінь і навичок. Спостереження та аналіз уроків з мови. Вибір методів навчання. Типи уроків мови: 1) вивчення нового матеріалу; 2) закріплення вивченого; 3) перевірки й обліку набутих знань; 4) аналіз контрольних робіт; 5) узагальнення та систематизація вивченого; 6) повторення теми, розділу, 7) розвитку зв'язного мовлення. Структура уроку кожного типу. Інноваційні типи уроків.	10	3	2		5
Тема 5. Методика навчання основних розділів шкільного курсу української мови (фонетики, орфографії, лексикології, фразеології, будови слова та словотвору, морфології, синтаксису, пунктуації, стилістики та риторики).	25	3	2		20
Тема 6. Різновиди завдань з української мови та особливості їх проведення. Методика написання диктантів, переказів, творів, есе та інших вправ. Освітні платформи для створення різних типів електронних завдань.	9	2	2		5
Тема 7. Основні типи помилок, робота над їх виправленням. Особливості оцінювання різних типів робіт з української мови.	6	2	2		2

Разом – змістовий модуль II	50	10	8		32
Змістовий модуль III. Факультатив з української мови. Позакласна та позашкільна робота вчителя-словесника					
Тема 8. Факультатив з української мови. Мета та завдання факультативних занять. Програми факультативів з української мови.	3,5	1	0.5		2
Тема 9. Позакласна та позашкільна робота з української мови. Мета позакласних занять з української мови: 1) підвищення інтересу учнів до мови як навчальної дисципліни, виховання в них любові до мови та її носіїв, народу; 2) поглиблення знань про мову, її зв'язки з мисленням, почуттям; зміцнення мовних умінь, навичок, здобутих на уроках; 3) загальний мовний розвиток учнів. Значення позакласної роботи з мови. Гурткова робота з мови (організація, планування, методика проведення). Мовний гурток. Види мовних гуртків	3,5	0,5	1		2
Тема 10. Кабінет української мови у середній школі. Роль кабінету, його обладнання. Зміст і форми роботи. Шляхи та засоби удосконалення кваліфікації вчителя мови в умовах нової української школи.	3	0,5	0,5		2
Разом – змістовий модуль III	10	2	2		6
Усього годин	90	20	20		50

5. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Шифр змістового модуля	Назва змістового модуля	Кількість аудиторних годин
1	Методика викладання української мови як наука і навчальна дисципліна: предмет, об'єкт, завдання методики, зв'язок методики мови з іншими дисциплінами. Різновиди методики. Дидактичні основи навчання мови. Принципи навчання. Підходи до навчання української мови.	2
2	Українська мова як навчальна дисципліна в загальноосвітніх закладах. Документи, які регламентують навчання української мови в середніх закладах освіти Демократизація школи. Конституційне право на освіту. Обов'язки і права учителя й учня. Аналіз шкільних програм. Шкільна програма української мови, її структура. Кількість годин з української мови для кожного класу.	2
3	Аналіз шкільних підручників. Назва підручника, автори. Художнє оформлення та його національна налаштованість. Структура підручника. Теоретичні положення, їх науковість. Вправи, їх багатство. Реалізація граматичних та виховних завдань вправ. Таблиці, схеми, додатки у підручнику та їх роль.	2
4	Методи навчання української мови в середній школі: традиційні та нетрадиційні. Презентації методів навчання. Засоби навчання та їх презентація.	4
5	Урок як основна форма організації навчально-виховного процесу. З історії формування уроку. Класифікація уроків української мови. структура кожного типу уроку. Технологія	2

	сучасного уроку з української мови. Презентація елементів структури уроку.	
6	Методика написання конспектів уроків з української мови. Презентація власного конспекту уроку.	2
7	Система завдань на уроках української мови. Основні помилки та робота над їх виправленням. Типологія вправ з української мови. Диктант як орфографічно-пунктуаційна вправа. Методика написання диктантів: читання тексту, словникова робота; повторне читання; написання тексту. Методика написання словникових, вибіркових, творчих, графічних, зорових, слухових, випереджувальних, пояснювальних та інших видів диктантів. Переказ у шкільній практиці навчання мови. Загальна методика написання переказів: читання тексту, словникова робота; складання плану; повторне читання; написання чорнового варіанту переказу; редагування тексту; написання чистового варіанту переказу. Твір як особливий вид роботи з розвитку мовлення. Загальна методика написання переказів: читання тексту, словникова робота; складання плану; повторне читання; написання чорнового варіанту переказу; редагування тексту; написання чистового варіанту переказу. Есе у шкільній практиці. Оцінювання письмових робіт. Особливості оцінювання диктантів, переказів, творів. Норми оцінювання диктантів, переказів, творів (норми подані у програмі). Типи помилок: грубі, негрубі помилки. Класифікація помилок. Робота над їх виправленням.	4
8	Позакласна робота з української мови. Основні форми та зміст позакласної роботи. Факультативні заняття з української мови. Кабінет української мови. Шляхи та засоби підвищення кваліфікації вчителя мови в умовах нової української школи. Складання плану заняття мовного гуртка. Електронна презентація про роботу вчителя-словесника.	2

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

- Написання конспектів уроків
- Презентація методів навчання за допомогою технічних засобів
- **Опрацювання питань** для самостійної роботи:

1. Історія методики української мови: загальний огляд.
2. Особливості методики навчання української мови в XIX ст.
3. Методика мови в першій половині XX ст.
4. Методика мови як наука і навчальна дисципліна у другій половині XX ст.
5. Здобутки та перспективи методики навчання української мови наприкінці XX на початку XXI ст.
6. Методичні погляди В. Сухомлинського на методику викладання української мови.
7. Методичні погляди Івана Огієнка.
8. Методичні погляди П. Куліша.
9. Методичні погляди Олени Курило.
10. Методичні погляди І. Франка.
11. Методичні погляди Василя Сімовича.
12. Методичні погляди Івана Нечуя-Левицького.
13. Методичні погляди Костянтина Ушинського.

14. Методичні погляди Сави Чавдарова.
15. Методичні погляди Степана Смаль-Стоцького
16. Методичні напрацювання В. Мельничайка.
17. Методичні напрацювання О. Біляєва.
18. Методична спадщина М. Шкільника.
19. Метод проблемного навчання. М. Шкільник про проблемне навчання.
20. Наукові засади комунікативної та когнітивної методики навчання української мови.
21. Психологічні та дидактичні основи навчання української мови в середній школі.
22. З історії формування уроку.
23. Особливості проведення уроків з розвитку мовлення.
24. Особливості проведення інтегрованих уроків з української мови.
25. Методика вивчення фонетики та орфоєпії у школі.
26. Особливості навчання лексики і фразеології в загальноосвітніх закладах.
27. Будова слова і словотвір у шкільному курсі української мови.
28. Методика викладання морфології у середній школі.
29. Методичні коментарі щодо викладання синтаксису та пунктуації.
30. Методика вивчення орфографії.
31. Методика вивчення стилістики та культури мовлення.
32. Методичні рекомендації щодо викладання риторики в середній школі.
33. Мовленнєвий розвиток учнів.
34. Види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо.
35. Критерії оцінювання робіт з української мови.
36. Оцінювання знань і навичок з мови.
37. Використання інформаційних комп'ютерних технологій на уроках української мови у середній школі.
38. Концепція національної школи.
39. Освітні технології на уроках української мови: технологія саморозвитку, технологія розвивального навчання, технологія формування творчої особистості.
40. Національне, екологічне та морально-етичне виховання на уроках української мови.

7. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ПІДРУЧНИКІВ, МЕТОДИЧНИХ ТА ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Нормативні документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти. [Режим доступу]: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
2. Закон України «Про загальну середню освіту» / Верховна Рада України. Закон від 2020 № 31// <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Методичні рекомендації щодо викладання української мови в поточному навчальному році. - Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61466/
4. Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-5-9-klas>
5. Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10-11-й клас. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН України від

23.10.2017 № 1407)) // Дивослово. – 2018. – №7-8. – С. 2–15. [Режим доступу]: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.

6. Українська мова. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11-й клас. Профільний рівень (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407 // Дивослово. – 2018. – №7–8. – С. 32–60. [Режим доступу]: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programidlya-10-11-klasiv>.

7. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. [Режим доступу]: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.mova.5-6-kl.Holub.Horoshkina.14.07.pdf>

8. Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (Автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.). [Режим доступу]: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.mova.5-6-kl.Zabolotnyy.ta.in.14.07.21.pdf>

Підручники, посібники:

Караман С. Методика навчання української мови в гімназії / С. О. Караман. – К. : Ленвіт, 2000. – 272 с.

Караман С. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс: Посібник для студентів пед.університетів та інститутів/колектив авторів М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман/ за ред. М. І. Пентилюк: – К.: Ленвіт, 2011. – 366 с.

Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови: Навчально-методичний посібник / Оксана Костів, Олеся Сколоздра-Шепітко. – Дрогобич: Посвіт, 2018. – 202 с. [режим доступу] <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/Metodyka-vykladannia-ukrainskoi-movy.-Posibnyk.pdf>

Кочан І. М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / І. М. Кочан, Н. М. Захлюпана. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2005. – 250 с.

Методика вивчення української мови в школі / О. М. Біляєв, В. Я. Мельничайко, М. І. Пентилюк та ін. – К. : Рад. ш., 1987. – 246 с.

Методика викладання української мови в середній школі / І. С. Олійник, В. К. Іваненко, Л. П. Рожило, О. С. Скорик. – К. : Вища школа, 1979. – 309 с. 8. Методика викладання української мови в середній школі [за ред. С. Чавдарова і В. Масальського]. – К. : Рад. шк., 1962. – 371 с.

Методика викладання української мови в середніх освітніх закладах / [за ред. М. Пентилюк]. – К. : Ленвіт, 2009. – 400 с.

Наумчук М.М., Лушпинська Л.П. Словник-довідник основних термінів і понять з методики української мови: навчально-методичний посібник / М.М. Наумчук, Л.П. Лушпинська. – Тернопіль: Астон, 2003.

Пентилюк М. Методика навчання української мови у таблицях і схемах: навч. посіб. / М. І. Пентилюк, Т. Г. Онукевич. – К. : «Ленвіт», 2006. – 134 с.

Плиско К. Теорія і методика навчання української мови в середній школі / Катерина Плиско. – Харків : ХДПУ, 2001. – 115 с.

Практикум з методики навчання української мови / Колектив авторів за редакцією М. І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2003. – 302 с.

Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах : модульний курс : посібник для студентів / Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2011. – 366 с.

Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М.І. Пентилюк – К. : Ленвіт, 2015. – 320 с.

Словник-довідник з української лінгводидактики : навчальний посібник. / [за ред. М. І. Пентилюк] [О. М. Горошкіна, Н. Єсаулова, О. Лук'янченко та ін.]. – К. : Ленвіт, 2003. – 149 с.

8. КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ

Розподіл балів, які отримують студенти (для екзамену)

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:

- практичні: 5% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 5 (активна участь студентів у практичних заняттях: усні відповіді, практичний аналіз запропонованих завдань, дискусії);
- модульний тест: 5% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 5;
- модульна робота: 5% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 5;
- індивідуальні завдання 40% семестрової оцінки (письмовий аналіз підручника – 5 балів, електронна презентація методів навчання – 10 балів, конспект уроку з української мови – 5 балів, створення блогу – 5 балів, пройдений курс на педагогічних платформах – 10 балів).
- екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50.

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

- Модульна робота.
- Тестування.
- Індивідуальні завдання
- Презентації

Автори _____ / Костів О.М. /

_____ / Сколоздра-Шепітко О.Р. /